

การพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตร โดยใช้พืชเศรษฐกิจ ด้วยโมเดล BCG ในจังหวัดสุพรรณบุรี
The development of agricultural potential using economic crops under the BCG model
in Suphanburi Province

สุทธิพงศ์ เปรมทวีสุข¹, วิกร ธนรัตน์¹ และ สุขใจ พรมประสานสุข¹

¹สาขาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยปทุมธานี

140 หมู่ 4 ถนนติวานนท์ ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง ปทุมธานี 12000

Suttipong Premthveesuk¹, Vikorn Thanaratchart¹ and Sookjai Promprasansuk¹

¹Department of Mechanical Engineering, Faculty of Engineering and Technology, Pathumthani University

140 Moo 4 Thivanont Road, Ban Klang Subdistrict, Mueang Pathum Thani District, Pathum Thani 12000

บทคัดย่อ

การพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตร โดยใช้พืชเศรษฐกิจที่มีความโดดเด่น เช่น ข้าว พืชสมุนไพรเป็นฐานการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยศึกษาที่จังหวัดสุพรรณบุรี เนื่องจากเป็นพื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นพื้นที่นาร่อง ด้วยมีพืชเศรษฐกิจที่มีความโดดเด่น และเป็นที่ตั้งของหน่วยงานต่าง ๆ ที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ด้านการเกษตรหลากหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานของภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจเอกชน รวมถึงมีสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง ในพื้นที่ สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ที่จำเป็นต้องให้ภาคส่วนต่างเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเชิงพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาเกิดความเข้มแข็งและมีความยั่งยืน การศึกษามุ่งที่พืชเศรษฐกิจของจังหวัดสุพรรณบุรี 2 ชนิด ได้แก่ ข้าว และพืชสมุนไพร โดยศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดและพื้นที่อำเภอ รวมถึงศึกษาการดำเนินงานข้าวผ่านวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน ในขณะที่พืชสมุนไพรมีการศึกษาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการและแปรรูปพืชสมุนไพรเพื่อใช้เป็นยารักษาโรคของโรงพยาบาลอุ้มทองที่อยู่ได้ว่ามีบทบาทสำคัญ ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาพืชสมุนไพรในพื้นที่ ที่จะเชื่อมโยงกลับไปยังเกษตรกร และชุมชน จากข้อค้นพบต่อปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานได้นำมาสู่ข้อเสนอของงานศึกษานี้สำหรับพื้นที่อื่นสามารถนำไปปรับใช้ 2 แนวทาง คือ การกำหนดแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ และกระบวนการผลักดันและสนับสนุนจากภาครัฐ

คำสำคัญ: เศรษฐกิจชีวภาพ, เศรษฐกิจสีเขียว, พืชเศรษฐกิจ, โมเดล BCG, การพัฒนาเชิงพื้นที่

Received : 20 November 2023

Revised : 10 January 2024

Accepted : 10 January 2024

Online publication date : 10 January 2024

Abstract

Developing agricultural potential by utilizing economically significant crops such as rice and medicinal plants as the driving force for the economy. The study is conducted in Suphanburi Province, recognized for its potential as a leading area with outstanding economic crops and as the location of various agencies capable of promoting and supporting economic development through diverse agricultural BCG models. These agencies include government entities, the industrial sector, and private businesses, along with numerous higher education institutions in the region. This aligns with the concept of economic development using the BCG model, necessitating the involvement of various sectors in spatial development to ensure robust and sustainable progress. The study focuses on two types of economic crops in Suphanburi Province: rice and medicinal plants. It explores the roles and responsibilities of relevant government agencies at the provincial and district levels. Additionally, it examines rice operations through the Thungthong Yangyuen Organic Farming Community Enterprise. Meanwhile, the study delves into the management and processing of medicinal plants for medicinal use at U Thong Hospital, recognized for its crucial role. Determining the demand for medicinal plants in the area is essential, linking back to farmers and communities. Based on the findings of operational challenges and obstacles, this study proposes that the experiences and recommendations can be applied in two ways: establishing guidelines for spatial development and outlining the process of Government Sector involvement in pushing and supporting these initiatives.

Keywords: Bioeconomy, Green Economy, Economic Crops, BCG Model, Regional development

บทนำ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) : โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติ เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2564 จึงถือเป็นอีกจุดสำคัญในการวางรากฐานแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่ไม่เพียงให้ความสำคัญแต่เพียงมิติของการเพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่การพัฒนาเศรษฐกิจยังต้องดำเนินไปพร้อมกับการคำนึงถึงการแก้ไขปัญหาสังคม ได้แก่ ปัญหาความเหลื่อมล้ำ การเข้าถึงทรัพยากร ความมั่นคงทางอาหาร เป็นต้น ตลอดจนการคำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจตามกรอบ BCG นั้นคือการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ด้านไปด้วยกัน ประกอบด้วย เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) คือการมุ่งสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรชีวภาพเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าหรือยาวนานที่สุด และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) คือการพัฒนาเศรษฐกิจโดยคำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2565) ฉะนั้นแล้วการพัฒนาเศรษฐกิจตามกรอบ BCG จึงมีเป้าหมายเพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจมีความยั่งยืนและนำประโยชน์มาสู่ชุมชนและประชาชนอย่าง

ทั่วถึงมากที่สุด (สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติและการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.), 2565)

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ อาทิ คณะกรรมการบริหารการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Model ในแต่ละด้าน เช่น ด้านการเกษตร ด้านอาหาร ด้านพลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ ด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นต้น คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นเหล่านี้เป็นคณะทำงานที่ประกอบด้วยตัวแทนจากหลายภาคส่วนทั้งส่วนราชการ ภาคธุรกิจ และนักวิชาการเพื่ออาศัยศักยภาพของภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมกันขับเคลื่อนให้การพัฒนาเศรษฐกิจเกิดผลเป็นรูปธรรม สำหรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ทางด้านการเกษตรที่ผ่านมา โดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG Model ด้านการเกษตร ได้ขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ (Area Base) โดยกำหนดพื้นที่นำร่องในระดับจังหวัด 5 จังหวัด ได้แก่ ราชบุรี จันทบุรี ลำปาง ขอนแก่น และพัทลุง โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรของประเทศไทยสู่ 3 สูง ได้แก่ ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และรายได้สูง (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2565)

ถึงแม้จะมีการกำหนดพื้นที่นำร่องใน 5 จังหวัดดังกล่าว โดยเริ่มนำโมเดล BCG มาเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานของพื้นที่แล้วเช่นเดียวกัน แต่เนื่องจากการขับเคลื่อนเศรษฐกิจตามโมเดล BCG ถือว่าเป็นเรื่องใหม่ในระดับพื้นที่ ซึ่งยังไม่มีแบบแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ในระดับพื้นที่ก็ยังคงอยู่ในช่วงเรียนรู้หรือช่วงของการ “ลองผิด-ลองถูก” ทั้งเพื่อปรับประยุกต์โมเดล BCG ให้เข้ากับสภาพเงื่อนไขการทำงานของระบบราชการในพื้นที่และเพื่อปรับปรุงหรือแสวงหารูปแบบและวิธีการดำเนินงานของส่วนราชการและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประโยชน์จากโมเดล BCG ขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพได้มากที่สุด

การศึกษาการพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตร โดยใช้พืชเศรษฐกิจที่มีความโดดเด่นด้วยโมเดล BCG โดยการเลือกพื้นที่ศึกษาที่จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยมุมมองที่ว่า การขับเคลื่อนนโยบายในระดับจังหวัดนั้น แม้จะสามารถมองเห็นภาพรวมและใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรที่ครอบคลุมกว่า แต่ด้วยธรรมชาติของการดำเนินงานในระบบราชการ ซึ่งมีสายการบังคับบัญชาจากบนลงล่าง การกำหนดนโยบายต่าง ๆ จึงมักรวมศูนย์จากส่วนกลางระดับบริหารแล้วจึงถ่ายทอดมาสู่ส่วนราชการในระดับปฏิบัติที่อยู่ข้างล่าง ลักษณะการดำเนินงานดังกล่าวจึงอาจมีช่องว่างของการดำเนินงาน ทั้งในแง่ของความรู้ ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานการประสานความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ และที่สำคัญคือเรื่องของข้อมูลและความต้องการแท้จริงของแต่ละพื้นที่ และด้วยบริบทของจังหวัดส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเพาะปลูกพืชเช่น ข้าว อ้อย ข้าวโพด สมุนไพร เป็นต้น มีตลาดด้านการเกษตรและโรงงานอุตสาหกรรมทางด้านการเกษตร ทั้งในพื้นที่ศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และในพื้นที่ใกล้เคียงที่นำผลผลิตไปแปรรูปเป็นสินค้าสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาในการดำเนินงานตามโมเดล BCG ด้านการเกษตร และเพื่อพัฒนารูปแบบความร่วมมือในพื้นที่ให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้านการเกษตร ที่เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่รองรับการดำเนินงานของจังหวัดหรือหน่วยงานในระดับที่สูงขึ้น (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2565)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบความร่วมมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ด้านการเกษตรในระดับพื้นที่ รองรับการแข่งขันการดำเนินงานของจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานมีขอบเขตอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมุ่งเน้นด้านการเกษตรเฉพาะการเพาะปลูกพืชเป็นหลัก ดังนั้นข้อเสนอเพื่อปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน จึงเกี่ยวข้องกับส่วนราชการในพื้นที่ที่มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนภารกิจด้านการเกษตรการเพาะปลูกพืช ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในพื้นที่ โดยปรับปรุงกลไกการดำเนินงานให้มีการบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนภารกิจ จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอสำคัญ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. การสร้างกลไกความร่วมมือในพื้นที่อำเภอ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ด้านการเกษตร โดยกลไกความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ด้านการเกษตร ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ให้อยู่ในรูปของคณะทำงานร่วมกันหลายฝ่าย เพื่อให้การทำงานเกิดการบูรณาการ และสามารถดึงศักยภาพทั้งด้านความรู้ความเชี่ยวชาญ กำลังคน ตลอดจนความพร้อมและทรัพยากรของแต่ละภาคส่วนมาสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจ

2. การผลักดันการส่งเสริมการทำเกษตรด้วยโมเดล BCG บนพื้นฐานผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรในพื้นที่ ด้วยกรอบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ด้านการเกษตร ที่ได้คัดเลือกผลิตภัณฑ์ข้าวและพืชสมุนไพร ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการขับเคลื่อนตั้งแต่ต้นทางไปถึงปลายทางเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ดังนั้นกระบวนการขั้นตอนของการดำเนินการจะให้ความสำคัญตั้งแต่ฐานรากหรือต้นทางเป็นสำคัญ และหากรากฐานมั่นคงแล้วจะสามารถต่อยอดในชั้นกลางทางและปลายทางได้อย่างเต็มศักยภาพ ฉะนั้นเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมจึงได้กำหนดกระบวนการผลักดันในพื้นที่ 3 ระยะ คือ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

ระยะสั้น

- 1) เร่งสร้างกลไกความร่วมมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจตามโมเดล BCG ด้านการเกษตร โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ข้าวและพืชสมุนไพร ให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรต้นแบบหรือวิสาหกิจ

- 2) เร่งสร้างกลไกความร่วมมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจตามโมเดล BCG ด้านการเกษตรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ส่งเสริมสนับสนุนในการให้ความรู้เกี่ยวกับโมเดล BCG สู่การปฏิบัติ โดยเน้นส่วนต้นทางที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวให้กับกลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวและพืชสมุนไพร เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้เชิงรุก

- 3) กำหนดการถ่ายทอดองค์ความรู้เชิงรุก ที่มุ่งเน้นให้หน่วยราชการจังหวัดเข้าไปขับเคลื่อนในพื้นที่ ผ่านกลุ่มเกษตรกรต้นแบบหรือวิสาหกิจที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางหรือตัวอย่างให้เกษตรกรที่ยังคงทำการปลูกข้าวและพืชสมุนไพรแบบเดิมอยู่ให้มาใช้อ้างอิงความรู้สร้างผลผลิตหรือที่เรียกว่า การทำน้อยได้มาก

ระยะกลาง

- 1) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ด้านการเกษตรเป็นการขับเคลื่อนบนฐานข้อมูลและความรู้ ดังนั้นหน่วยงานรับผิดชอบในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตร จะสามารถประเมินศักยภาพและโอกาสในการพัฒนา

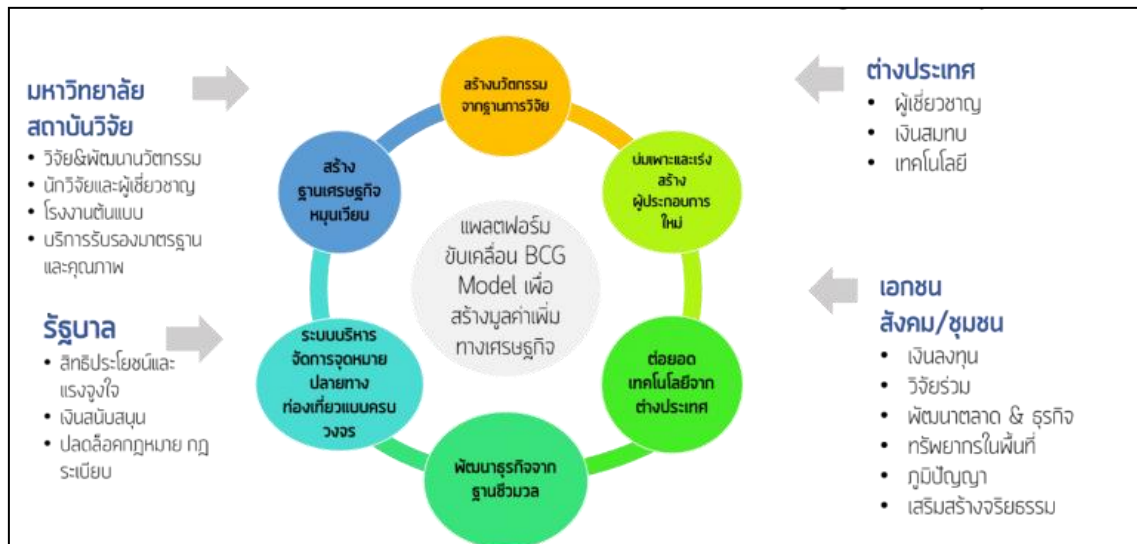
โดยเฉพาะข้าวและพืชสมุนไพรในพื้นที่อำเภออุ้มผางได้ จึงต้องทำงานร่วมกับจังหวัด หน่วยงานเอกชน เพื่อสร้างนวัตกรรมบนฐานความรู้ให้เกิดขึ้น

ระยะยาว

1) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ด้านการเกษตร เป็นการดำเนินการแบบองค์รวม ฉะนั้นข้าวและพืชสมุนไพร เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างมูลค่าให้สูงขึ้น และใช้ทุกส่วนของผลิตภัณฑ์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพบนฐานความยั่งยืน ดังนั้นสิ่งสำคัญในระยะยาวคือความยั่งยืน จะต้องสนับสนุนหรือลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทั่วไปในพื้นที่ และลงทุนการพัฒนาโดยสร้างเกษตรกรให้อยู่ในฐานะเกษตรกรสมัยใหม่ที่สามารถนำองค์ความรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านการสนับสนุนของภาครัฐอย่างเหมาะสมในทุกด้าน

2) หน่วยงานด้านการเกษตร หรือหน่วยงานราชการอื่นๆ ในพื้นที่ จะต้องมีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเกษตรอย่างเป็นระบบ โดยการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ได้ เช่น การมีแพลตฟอร์มด้านการเกษตร โดยเฉพาะข้าวและพืชสมุนไพร ที่สามารถตรวจสอบตั้งแต่กระบวนการผลิตต้นทางไปยังปลายทางคือการขายได้อย่างถูกต้องมีมาตรฐาน ที่สามารถสร้างความปลอดภัยให้ผู้บริโภคได้

3) หน่วยงานด้านการเกษตรมีการจัดทำฐานข้อมูลการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ที่ครอบคลุมทุกมิติ กล่าวคือ รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานในพื้นที่ด้านการเกษตรทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็น การดำเนินงานโดยเกษตรกร ชุมชน วิสาหกิจ ภาคอุตสาหกรรมเกษตร ตลอดจนธุรกิจและบริการด้านการเกษตรทุกรูปแบบ เช่น ตลาดสีเขียว เกษตรอินทรีย์ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การแพทย์ที่ใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร เป็นต้น เพื่อให้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการขับเคลื่อน BCG ของพื้นที่อย่างครบวงจรให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง

ภาพที่ 1 ตัวอย่างแพลตฟอร์มขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG อย่างมีส่วนร่วม
ที่มาภาพ: สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

ผลการวิจัย

การพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรโดยใช้พื้นที่เป็นฐานจังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรตามรูปแบบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยโมเดล BCG ที่ผ่านการวิเคราะห์ศักยภาพเชิงพื้นที่แล้วนั้น ได้เลือกผลิตภัณฑ์นำร่อง 2 ชนิด คือ ข้าวและสมุนไพร อันเนื่องมาจากพื้นที่อำเภออุทุมพรมีความเหมาะสมในเชิงภูมิศาสตร์ที่ส่งเสริมการขับเคลื่อนสู่การเป็นต้นแบบและนำไปสู่การขยายผลในพื้นที่อื่นต่อไปได้ ซึ่งแต่ละพื้นที่ล้วนมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันออกไป การทำการเกษตร ไม่เพียงแต่ว่าอยากปลูกอะไร หรือเคยปลูกอะไรและสามารถดำเนินการเช่นนั้นได้เสมอไปเหมือนเช่นอดีต การพัฒนาด้านการเกษตรคือการเล็งเห็นหรือเข้าใจความหลากหลายในเชิงพื้นที่ ผูกโยงกับเงื่อนไข ทั้งภายในและภายนอกที่จะส่งเสริมการพัฒนาด้านการเกษตรให้ขับเคลื่อนไปได้

ฉะนั้นสิ่งที่ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG จึงเป็นการวางแผนและดำเนินการอย่างครบกระบวนการบนฐานของความยั่งยืน เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานตามโมเดลเศรษฐกิจ BCG ในพื้นที่ จึงขออธิบายเพื่อเป็นกรอบความสัมพันธ์เชื่อมโยงไปถึง BCG Value Chain หรือห่วงโซ่มูลค่าของผลิตภัณฑ์ข้าวและพืชสมุนไพร จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ได้มีการกำหนดเป้าหมายไว้ว่า เมื่อได้ดำเนินการตามโมเดลเศรษฐกิจ BCG นี้แล้วเกษตรกรในอำเภออุทุมพร จะมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือมีรายได้สูงกว่าที่เคยดำเนินการมาในแบบเดิม อีกทั้งยังได้กำหนดว่าการทำการเกษตรในอำเภออุทุมพรต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีมาตรฐานสูง และประสิทธิภาพสูง จากเป้าหมายสู่การปฏิบัติ ต้องกล่าวก่อนว่าไม่มีอะไรที่ประสบความสำเร็จได้อย่างทันทีทันใดทุกอย่างต้องดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไป เป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่ใช้พื้นที่เป็นฐานที่เน้นการเติบโตอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงได้วางกรอบการขับเคลื่อนโมเดลเศรษฐกิจ BCG ของข้าวและพืชสมุนไพรเพื่อเป็นตัวอย่าง ผ่านเงื่อนไขเชิงเวลา 3 ระยะ คือ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ดังนี้

B - Bio คือ เศรษฐกิจชีวภาพเป็นการสร้างมูลค่าให้ผลผลิต ในส่วนของต้นทางเป็นการจัดการในเชิงพื้นที่โดยการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว การปลูกพืชสมุนไพร เพื่อการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ด้วยการพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ด้านการผลิตข้าวและพืชสมุนไพรให้ได้คุณภาพ รู้จักและเลือกใช้เทคโนโลยีสำหรับการผลิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผ่านการฝึกอบรมและได้รับการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน มีการพัฒนามาตรฐานระบบโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการผลิตตั้งแต่ระบบน้ำ ดิน ตลอดจนการพัฒนาพันธุ์ข้าวและพืชสมุนไพรในส่วนของกลางทางคือการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการใช้เทคโนโลยี ถ้าเป็นข้าวก็คือการใช้เทคโนโลยีในการแปรรูปข้าว ขั้นต้น เช่น ข้าวสาร รำข้าว ชั้นกลาง เช่น น้ำมันรำข้าว ชั้นสูง เช่น เครื่องสำอางที่สกัดมาจากข้าว ถ้าเป็นพืชสมุนไพรก็คือการใช้เทคโนโลยีในการแปรรูปพืชสมุนไพรเป็น ยา สมุนไพรบำรุงกำลัง และส่วนของปลายทางคือการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ การพัฒนาข้าวอุทุมพรเข้าสู่สินค้า GI ของจังหวัด การพัฒนาพืชสมุนไพรสินค้ามูลค่าสูง สมุนไพรพรีเมียม (Product Champion) มีตลาดค้าปลีก ค้าส่ง ออนไลน์ ตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ตลาดประชารัฐหรือตลาดที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

C – Circular คือ เศรษฐกิจหมุนเวียน ที่มีการจัดการขยะหรือของเหลือจากกระบวนการผลิตให้ได้ประโยชน์มากที่สุด หรือเรียกว่าการทำให้ของเสียเป็นศูนย์ ในส่วนของขั้นต้นเป็นการใช้ประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพจากวัสดุที่เหลือใช้จากการผลิต ถ้าเป็นของเหลือจากการผลิตข้าว ทำการเกลือกต่อซัง หรือถ้าเป็นสมุนไพร ที่เหลือจากการคัดแตงก็นำส่วนที่เหลือไปทำเป็นปุ๋ยหมัก ส่วนกลางทางคือการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ วัสดุทางการเกษตรที่เหลือจากการผลิตนำเข้าโรงงานชีวมวล หรือการอัดก้อนฟางข้าวใช้เป็นอาหารสัตว์หรือประยุกต์ทำเป็นเฟอร์นิเจอร์ และ

ส่วนปลายทางเป็นการลดการสูญเสียแบบครบวงจร ลดการสูญเสียด้านการเกษตรเพื่อพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอาหาร ยา และ พลังงาน

G – Green คือ เศรษฐกิจสีเขียว เป็นใช้ทรัพยากรอย่างสมดุล ในส่วนของต้นทางเน้นไปที่กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมี สร้างเกษตรกรรมยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนความรู้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเชิงนิเวศ ในส่วนของกลางทางคือการใช้พลังงานสะอาดในการผลิต อย่างการใช้พลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานชีวภาพในการแปรรูปข้าวหรืออบสมุนไพร และส่วนปลายทาง ถ้าเป็นข้าว เป็นการพัฒนาแหล่งผลิตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อยกระดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และถ้าเป็นสมุนไพรคือการพัฒนาแหล่งผลิตเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ เพื่อยกระดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจังหวัดสุพรรณบุรีได้ประกาศเมืองสมุนไพร จึงสามารถเชื่อมโยงไปสู่แนวคิดการกินอาหารเป็นยาและสร้างความยั่งยืนให้กับพื้นที่ได้

ตารางที่ 1 ตัวอย่างโครงการที่ได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการด้วยโมเดล BCG ของจังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

ลำดับ	โครงการ	กิจกรรมย่อย	หน่วยดำเนินการ
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมให้ได้มาตรฐาน เพื่อการแข่งขันทางการค้าและการพัฒนาที่ยั่งยืน (รวม 4 โครงการ)			
1.	โครงการเมืองสมุนไพร สุพรรณบุรี		สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี
1.1	กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรจังหวัดสุพรรณบุรี	กิจกรรมย่อยที่ 1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้การปลูกพืชสมุนไพร กิจกรรมย่อยที่ 2) พัฒนามาตรฐานการผลิตพืชสมุนไพร กิจกรรมย่อยที่ 3) สนับสนุนการปลูกพืชสมุนไพร กิจกรรมย่อยที่ 4) ประชาสัมพันธ์การปลูกพืชสมุนไพร กิจกรรมย่อยที่ 5) ติดตามผลการดำเนินโครงการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี

ลำดับ	โครงการ	กิจกรรมย่อย	หน่วยดำเนินการ
1.2	กิจกรรมพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรจังหวัดสุพรรณบุรี	กิจกรรมย่อยที่ 1) สำรวจ/รวบรวม/พันธุ์พืชสมุนไพรที่มีอยู่เดิม และศึกษาวิเคราะห์สภาพพื้นที่ กิจกรรมย่อยที่ 2) จัดทำข้อมูลและป้ายชื่อพืชสมุนไพร กิจกรรมย่อยที่ 3) ปลุกอนุรักษพันธุ์พืชสมุนไพรที่หายาก กิจกรรมย่อยที่ 4) ทดสอบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรและเก็บบันทึกข้อมูล กิจกรรมย่อยที่ 5) ปรับภูมิทัศน์สวนสมุนไพร กิจกรรมย่อยที่ 6) ติดตั้งระบบน้ำ กิจกรรมย่อยที่ 7) ประเมินและสรุปผลการดำเนินงาน	ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี
1.3	กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรในระดับต้นน้ำ	กิจกรรมย่อยที่ 1) ส่งเสริมความรู้ด้านการปลูกสมุนไพร กิจกรรมย่อยที่ 2) พัฒนาแปลงปลูกสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน GAP/GACP/Organic	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี
1.4	กิจกรรมสุพรรณบุรีเมืองสมุนไพรก้าวไกลอย่างยั่งยืน	กิจกรรมย่อยที่ 1) จัดซื้อครุภัณฑ์แปรรูปและผลิตยาสมุนไพร 4 รายการ	- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี - โรงพยาบาลอุ้มทอง
2. โครงการส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรแปรรูป และสินค้าแบรนด์ของจังหวัดสุพรรณบุรี			สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี
2.1	กิจกรรมส่งเสริมตลาดกึ่งกำกวมจังหวัดสุพรรณบุรี	กิจกรรมย่อยที่ 1) การพัฒนาเกษตรกรให้เป็นนักขายมืออาชีพ กิจกรรมย่อยที่ 2) การส่งเสริมตลาดกึ่งกำกวมแช่แข็ง กิจกรรมย่อยที่ 3) การพัฒนาการตลาดกึ่งกำกวมภายในจังหวัด กิจกรรมย่อยที่ 4) การพัฒนาการตลาดกึ่งกำกวมต่างจังหวัด	สำนักงานประมงจังหวัดสุพรรณบุรี

ลำดับ	โครงการ	กิจกรรมย่อย	หน่วยดำเนินการ
2.2	กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ สินค้า OTOP สินค้ากลุ่มอาชีพ สินค้าเกษตรปลอดภัยและส่งเสริม การขายศูนย์แสดงและจำหน่าย สินค้า OTOP และส่งเสริมแบรนด์ น้องเหนือ จังหวัดสุพรรณบุรี	กิจกรรมย่อยที่ 1) ประชุมคณะกรรมการ บริษัทประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด สุพรรณบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด กิจกรรมย่อยที่ 2) ประชุมคณะกรรมการ เครือข่าย OTOP จังหวัดสุพรรณบุรี กิจกรรมย่อยที่ 3) ประชุมกลุ่มเป้าหมาย ผู้ผ่านโครงการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพสินค้าเกษตรปลอดภัยจังหวัด สุพรรณบุรี กิจกรรมย่อยที่ 4) อบรมกลุ่ม ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มอาชีพ กลุ่ม สัมมาชีพ กลุ่มกู้เงินกองทุนพัฒนา บทบาทสตรี กลุ่มเกษตรปลอดภัย และ ผู้สนใจ การใช้แบรนด์น้องเหนือ กิจกรรมย่อยที่ 5) ส่งเสริมการขาย กิจกรรมย่อยที่ 6 สนับสนุนวัสดุแบรนด์ "น้องเหนือ"	สำนักงานพัฒนา ชุมชนจังหวัด สุพรรณบุรี
3. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ ปลอดภัยได้มาตรฐาน และเกษตรแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า			สำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัด สุพรรณบุรี
3.1	กิจกรรมส่งเสริมเทคโนโลยีในการ ผลิตข้าวคุณภาพ	กิจกรรมย่อยที่ 1) เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม กิจกรรมย่อยที่ 2) ส่งเสริมการลดต้นทุน การผลิตข้าว กิจกรรมย่อยที่ 3) ตรวจสอบรับรองแปลง GAP ข้าว กิจกรรมย่อยที่ 4) การใช้สารย่อยสลาย ต่อช่วงลดการเผาฟาง กิจกรรมย่อยที่ 5) ติดตามผลการดำเนิน โครงการ	สำนักงานเกษตร จังหวัดสุพรรณบุรี
3.2	กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชอาหาร สัตว์พันธุ์ดีเพื่อจำหน่ายในเชิงธุรกิจ	กิจกรรมย่อยที่ 1) การส่งเสริมการปลูก พืชอาหารสัตว์พันธุ์ดี กิจกรรมย่อยที่ 2) การจัดงานเพื่อจัดทำ บันทึกข้อตกลงฯ	สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ลำดับ	โครงการ	กิจกรรมย่อย	หน่วยดำเนินการ
3.3	กิจกรรมการเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าสัตว์น้ำสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี (กึ่งก้ามกราม) ให้ได้มาตรฐาน	กิจกรรมย่อยที่ 1) การพัฒนาเทคนิคและยกระดับมาตรฐานการเพาะเลี้ยง	สำนักงานประมงจังหวัดสุพรรณบุรี
3.4	กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี	กิจกรรมย่อยที่ 1) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ (แห้วจีนสุพรรณ) เพื่อยกระดับสู่มาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยและมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ กิจกรรมย่อยที่ 2) ส่งเสริมยกระดับมาตรฐานการผลิตและการแปรรูปแห้วจังหวัดสุพรรณบุรี	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี
4. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับภาคเกษตรกรรม			แขวงทางหลวงชนบทสุพรรณบุรี
4.1	กิจกรรมหลักที่ 1 ปรับปรุงถนนลาดยางแอสฟัลท์คอนกรีต	กิจกรรมย่อย 1) ปรับปรุงถนนลาดยางแอสฟัลท์คอนกรีต	แขวงทางหลวงชนบทสุพรรณบุรี

ที่มา: สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี, 2566 (สรุปโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ที่ได้รับการจัดสรร)

การสร้างห่วงโซ่มูลค่าของข้าวและพืชสมุนไพรจึงเป็นกรอบของโมเดลเศรษฐกิจ BCG ที่สามารถนำไปสู่การขับเคลื่อนได้จริง ทั้งนี้จะขอนำเสนอผลการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ของ 2 กรณีตัวอย่าง ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน และโรงพยาบาลอุ้มทองโดยวิเคราะห์ให้ทราบถึงกระบวนการ ระบบ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้ประสบความสำเร็จ หากสามารถขับเคลื่อนได้ตามระบบกลไกที่วางไว้ สิ่งที่เป็นปัจจัยหลักของความสำเร็จนี้ก็คือ ความต่อเนื่องของทั้งวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน ที่เกษตรกรในกลุ่มมีความเข้มแข็ง มีการเปิดรับเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เปรียบเสมือนการขยายแนวคิดเกษตรอินทรีย์เพื่อขับเคลื่อนสู่เคมี มีการส่งต่อเปลี่ยนผ่านจากรุ่นสู่รุ่น บุคลากรของหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะด้านการเกษตรสามารถเข้าถึงเกษตรกร เข้าใจพื้นที่นำไปสู่การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจบนฐานการพัฒนาพื้นที่ได้ โดยพื้นที่อื่นก็สามารถนำแนวทางนี้ไปประยุกต์ใช้ได้เช่นกัน และจากกรณีตัวอย่างด้านพืชสมุนไพร แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จที่สามารถนำไปสู่การขยายผลในพื้นที่อื่นได้ หากสามารถสร้างการรับรู้และความเข้าใจไปในแนวทางเดียวกันเพื่อกำหนดเป้าหมายตำแหน่งได้อย่างชัดเจน หลักการพัฒนาศักยภาพโดยใช้พื้นที่เป็นฐานตามโมเดลเศรษฐกิจ BCG จึงเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ทราบถึงความโดดเด่นเชิงพื้นที่และเห็นกรอบการดำเนินงานตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ยิ่งไปกว่านั้นในพื้นที่ที่มีความโดดเด่นทั้งสภาพทางกายภาพ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ คุณลักษณะของดิน ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกพืชสมุนไพร เกษตรกรมีความรู้ความสามารถ มีความเข้มแข็ง เปิดรับองค์ความรู้ใหม่ ๆ สร้างมาตรฐานให้เกิดขึ้นกับการทำเกษตร และหน่วยงานทั้ง

ภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมเอาจริงเอาจังกับผลักดันจึงเกิดเปลี่ยนแปลงและสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นได้ หรืออยู่ภายใต้แนวคิด “เริ่มจากชุมชน กลับสู่ชุมชน”

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบสำคัญของงานศึกษานี้ อาจกล่าวถึงเงื่อนไขความสำเร็จของการดำเนินงานอย่างสรุปย่อโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) การจัดตั้งกลุ่ม 2) การสนับสนุน 3) การทำให้เกิดความต่อเนื่อง กล่าวคือ ลำดับแรก ภาครัฐโดยหน่วยงานระดับจังหวัดคือสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหรือสำนักงานเกษตรจังหวัด กำหนดเลือกพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาจากการพิจารณาศักยภาพเชิงพื้นที่ ว่าพื้นที่ใดมีผลผลิตพืชชนิดใดอันเป็นพืชเศรษฐกิจที่ควรส่งเสริม จากนั้นจึงคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการดำเนินการ โดยพิจารณาจากต้นทุนความรู้ความเข้าใจ ความเข้มแข็งของบุคลากรของกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชน หรือในกรณีที่ยังไม่มีกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนใดที่มีคุณสมบัติพร้อม อาจสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นใหม่ตามความเหมาะสม ศักยภาพของพื้นที่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเป็นพื้นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจเอกชน สถาบันการศึกษาหรือค้นคว้าวิจัย หรือพื้นที่ตลาดสินค้า

เมื่อได้กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสนับสนุนแล้ว หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทในการสนับสนุนในแง่การอบรมสร้างความรู้ และการดำเนินการในแง่มุมต่าง ๆ รวมถึงสร้างช่องทางการเชื่อมประสานกับภาคส่วนต่าง ๆ โดยมีหลักหมายให้กลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินกิจการและสร้างความเข้มแข็งได้ด้วยตนเอง ในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ สำนักงานเกษตรอำเภอ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเกษตรจังหวัด สามารถเข้ามามีบทบาทหลักเป็นหน่วยงานในการเชื่อมประสานเพื่อดึงเอาภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจเอกชน หรือสถาบันการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือสนับสนุนตามความเหมาะสม

ประเด็นสำคัญของการดำเนินงานคือในแง่ของการสร้างความต่อเนื่อง ในส่วนนี้หน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐในพื้นที่ อาทิ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานพลังงานจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นต้น อาจเข้ามามีบทบาทสนับสนุนตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ตั้งแต่ขั้นตอนการเพาะปลูกหรือการผลิต การควบคุมคุณภาพ การแปรรูป การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการจัดหาหรือสร้างช่องทางการตลาดให้แก่สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ รวมถึงมีการติดตามและสามารถขยายผลการดำเนินงานไปยังกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ต่อไป การมุ่งพัฒนาเชิงพื้นที่จึงมีสาระสำคัญเพื่อให้การดำเนินงานและสนับสนุนของภาครัฐเกิดประโยชน์แก่ชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องต้องตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อให้พื้นที่เป็นฐานของการพัฒนาที่จะสามารถดึงเอาหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามีส่วนร่วมดังที่กล่าวมาข้างต้น

หากสามารถดำเนินการโดยอาศัยศักยภาพเชิงพื้นที่เป็นฐานได้แล้ว การสนับสนุนทางด้านงบประมาณและบุคลากรคงมีบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐโดยลำพัง แต่คือการดึงศักยภาพของภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจเอกชน หรือสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งย่อมหมายถึงการสนับสนุน จัดสรร หรือแลกเปลี่ยนทรัพยากรบุคคลและงบประมาณที่จะนำมาใช้ขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ อีกทั้งหากกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงานที่เข้มแข็งและมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของตนเองแล้ว ก็จะเป็นช่องทางรายได้ที่สำคัญที่จะนำมาขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ตนเอง และยังสามารถขยายเครือข่ายไปสู่กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ หรือช่องทางการตลาดที่กว้างขวางออกไป

สำหรับการประเดิมการสร้างความร่วมมือกับสถานศึกษาในพื้นที่ เนื่องจากสถานศึกษาโดยเฉพาะประเภทสถาบันอุดมศึกษามีพันธกิจหนึ่งที่สำคัญคือการจัดการบริการวิชาการแก่ท้องถิ่นชุมชน หรือในกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งมีอยู่จำนวน 38 แห่งทั่วประเทศนั้น ถูกกำหนดให้เป็นมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ฉะนั้นแล้วหากสามารถประสานความร่วมมือระหว่างประเด็นขับเคลื่อน การพัฒนาพื้นที่เข้ากับพันธกิจของสถาบันการศึกษาเหล่านี้ ก็จะเป็นอีกแหล่งช่องทางในการสนับสนุนทางด้านองค์ความรู้ งบประมาณและบุคลากรได้ ทั้งนี้เพื่อให้การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ ด้วยโมเดล BCG ของพื้นที่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน การจัดขับเคลื่อนแผนโครงการฯ เพื่อเสนอขอ งบประมาณประจำปีของหน่วยงานภาครัฐ (ในกรณีศึกษานี้คือสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด) จึงถือได้ว่าเป็น ส่วนสำคัญมาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนการดำเนินโครงการฯ ด้วย

บรรณานุกรม

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). **ข้อเสนอ BCG in Action: The New Sustainable Growth Engine โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน**. ค้นหเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2566, จาก https://www.nxpo.or.th/th/wp-content/uploads/2020/03/BCG-in-action_Final-V16_เผยแพร่.pdf
- งานแผนกลยุทธ์การตลาด ฝ่ายธุรกิจนวัตกรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี ศูนย์นาโนเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2561). **โครงการศึกษา โอกาสทางการตลาดสมุนไพรไทยเป้าหมาย**. ปทุมธานี: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- ประชาคมวิจัยด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว. (2561). **สมุดปกขาว BCG in Action การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศไทยเพื่อเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว Bio-Circular-Green Economy**. ค้นหเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2566, จาก <https://bcg.in.th/data-center/ebook-series/bcg-in-action>.
- สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี. (2566). **แผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ.2566-2570**. ค้นหเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2566, จาก <https://www1.suphanburi.go.th>.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2561). **เศรษฐกิจชีวภาพ Bioeconomy**. ปทุมธานี: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2565). **เกษตรไทย เกษตรเท เกษตรมูลค่าสูง**. ค้นหเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2566, จาก <https://www.bcg.in.th/data-center/media-information/thai-high-value-agriculture>.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2565). **แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วย โมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ.2564-2570**. ค้นหเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2566, จาก <https://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/bcg/BCG-Action-Plan-2564-2570-256502-02.pdf>
- สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติและการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.), (2564). **บทความทางวิชาการ เรื่อง วาระแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจ BCG** ค้นหเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2566, จาก <https://sto.go.th/articles>
- สำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) (2563) **โมเดลเศรษฐกิจใหม่ BCG** ค้นหเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2566, จาก https://www.nstda.or.th/home/knowledge_post/bcg-by-nstda/

- Bell, Stephen, and Hindmoor Andrew. (2009). **Rethinking Governance: The Centrality of the State in Modern Society**. New York: Cambridge University Press.
- Christensen, Tom, and Laegreid, Per. (2013). Introduction. In Christensen, Tom, and Laegreid, Per. eds. **The Ashgate Research Companion to New Public Management**. London: Ashgate Publishing.
- Cope, Stephen, Leishman, Frank, and Strarie, Peter. (1997). “Globalization, new public management and the enabling state: futures of police management.” **The International Journal of Public Sector Management**. Vol.10, No.6: 440-460.
- Plessis, Jean Jacques du, Hargovan, Anil, and Bagaric, Mirko. (2011). **Principles of Contemporary Corporate Governance**. Second edition. New York: Cambridge University Press.